

20 mars 2019

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

§ 72

MSN 2018/134

Lekvärdesfaktor för förskolors utemiljöer

Motion den 19 november 2018 av Ninni Lindberg och Pascal Fall, Miljöpartiet.

Beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut. Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår arbeten inom kommunen som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen som bör utvärderas och tas in i fortsatt planering av förskolegårdar. Motionen är med detta färdigbehandlad.

Ärendet

Aktuell motion ställdes till kommunfullmäktige den 19 november 2018. Motionärerna föreslår att kommunen tar fram ett bedömningsverktyg av typen lekvärdesfaktor för förskolornas gårdar för att uppfylla barns behov av kvalitativa utemiljöer.

Planenheten ställer sig positiva till motionens intentioner och instämmer i att barns vistelse- och lärandemiljöer är en viktig aspekt att uppmärksamma vid planering. Vid detaljplaneläggning av nya förskolor ansvarar planenheten för förskolornas placering och storleken på förskolegårdarnas ytor. Inom planarbetet bedöms lämplig friyta för barnen med hänsyn till exempelvis trafiksäkerhet, buller, mikroklimat och närhet till natur. Gårdens utformning och innehåll bestäms i samråd med verksamhetsutövaren men det är fastighetsägaren som har det yttersta ansvaret. Kommunen har framförallt möjlighet att påverka de gårdar som byggs i kommunal regi.

Inom Nacka kommun pågår olika utvecklingsprojekt som angriper frågan om kvaliteten på barns förskolegårdar. Det framgår av dessa att det finns kunskap och verktyg för att arbeta med kvalitativa förskolegårdar inom organisationen. Resultaten från befintliga utvecklingsprojekt bör tas in i fortsatt planering av förskolor och förskolegårdar innan behovet av att utveckla ett verktyg liknande lekvärdesfaktor för Nackas förskolegårdar bedöms. En eventuell framtida utveckling av ett verktyg liknande lekvärdesfaktor kräver ett nämndöverskridande samarbete eftersom förskolegårdarnas kvalitéer beror på storlek, placering, utformning och innehåll men även på hur gården förvaltas.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse 20190301

Bilaga 1. Motion "Lekvärdesfaktor för Nackas förskolegårdar" 20181119

Yrkanden

Thomas Josefsson (S) yrkade, med instämmande av Rolf Wasteson (V), Desha Svenneborg (MP) och Christina Ståldal (NL), att nämnden skulle förslå kommunfullmäktige att anta motionen.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Johan Krogh (C) yrkade att nämnden skulle besluta i enlighet med förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutade i enlighet med Johan Kroghs (C) yrkande.

Reservationer

Thomas Josefsson, Alva Dahn, Christina Ståldal, och Rolf Wasteson reserverade sig mot beslutet med följande motivering:

” Införandet av en lekytefaktor kan ge kommunen ytterligare ett verktyg för att kontrollera att detaljplaner ger tillräckliga friytor vid förskolor och för att senare utvärdera bygglovsansökningar. Det är angeläget därför att vi redan idag ser att storleken hos de fria lekytorna varierar stort mellan förskolorna och i flera fall är otillräcklig. Det är tveksamt om det som utlovas enligt tjänsteskrivelsen blir till verklighet, utan oro finns snarare till försämringar för barnen allteftersom Nacka förtätas. En 'lekytefaktor' skulle underlätta beslut som gör att barnets bästa kommer i främsta rummet. Vi hänvisar vidare till vår mer utförliga protokollsanteckning.”

Protokollsanteckning

Thomas Josefsson för socialdemokraternas grupp, Christina Ståldal och Rolf Wasteson lämnade en anteckning till protokollet. Se bilaga 1 till protokollet.

Desha Svenneborg lät till protokollet anteckna följande:

” När Nacka förtätas blir mark dyrbar och med det har vi ett stort ansvar att se till så att barn och unga har ytor för att leka och röra sig på. Nackas barn har betydligt mindre gårdar och ytor per barn än vad Boverket rekommenderar, samtidigt som vi vet hur viktigt både lek och rörelse är. Idag ser vi dels stora förskolenheter med fler barn på förskolorna men mindre gårdar, dels mindre enheter där egen gård kanske saknas eller är väldigt liten. I båda fallen skulle det verktyg som lekvärdesfaktorn utgör kunna vara till hjälp för att konkret se vad det är för ytor som barnen faktiskt får i sin vardag och hur de ser ut. Det är inte så enkelt som att säga att föräldrar och barn 'väljer de förskolor de vill' utan det är faktiskt också vårt ansvar att se till att alla förskolor – och skolor – har ytor planerade för barnen. Miljöpartiet tycker det är viktigt att ha riktlinjer och verktyg för mer utrymme och bättre gårdar för barnen, inte helt överlåta till marknaden att bestämma hur liten yta det blir. Detta är ett verktyg som kan framförallt påvisa kvaliteten på olika gårdar, något som borde vara intressant även för den som står i begrepp att välja förskola.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

Bilaga I till protokollet MSN 20 mars 2019 § 72 Lekvärdesfaktor för förskolors utemiljöer

Thomas Josefsson för socialdemokraternas grupp, Christina Ståldal och Rolf Wasteson lämnade en anteckning till protokollet.

”Betr skol- och förskolegårdar anges lagstiftarens intentioner med plan- och bygglagen mer uttryckligen i Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet.

I Boverkets Konsekvensutredning (2015) om friyta för ovan nämnda verksamheter beskrivs att forskningen visar att den fysiska omgivningen har stor betydelse för barns och ungas hälsa och lärande. Trender mot ökat stillasittande, övervikt och växande ohälsotal oroar, samtidigt som måluppfyllelsen i skolarbetet sjunker i internationella jämförelser. Det är därför viktigt för landets kommuner och andra skolhuvudmän att ta hänsyn till skol- och förskolegårdarnas möjligheter att bidra till ökat välmående för eleverna, och att utveckla utemiljöer med hög kvalitet som blir viktiga resurser i den pedagogiska verksamheten.

Boverket betonar att de allmänna råden är rekommendationer och en miniminivå för att uppfylla lagens krav och att kommunerna självklart kan utfärda egna skarpare riktlinjer. Lagstiftaren gör inte skillnad på vem som är fastighetsägare, kommunen eller privat ägande, vilket till del hävdas i tjänsteskrivelsen.

Boverkets bedömning är att eventuell kostnadsökning motiveras av såväl samhällsekonomiska vinster som ökad rättssäkerhet, ökad måluppfyllelse, både vad det gäller folkhälsomål, lärandemål och miljömål.

Vi reserverar vill peka på ett bra och ett dåligt exempel: I Älta byggs för närvarande en förskola vid Oxelvägen klar i augusti och den får troligen tillräcklig friyta och därmed uppfyller kriterierna för barnens bästa.

Ett annat exempel som istället är negativt gäller en ännu inte byggd förskola vid Älta centrum och som nu är inne i slutfasen för beslut. Denna förskola skall förläggas i ett trevåningshus bredvid ett bostadshus och planeras få yta för utevistelse dels gemensamt med ett äldreboende, dels på förskolans tak. Yta på tak räknas inte som friyta. Planeringen av lektytor och utevistelse uppfyller i detta fall inte på långa vägar den miniminivå som anges i Boverkets allmänna råd och konsekvensutredning, där friyta för lek och utevistelse definieras som den yta barnen kan använda på egen hand.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
		

PROTOKOLLSBILAGA
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Om detta blir verklighet har inte den politiska majoriteten i Nacka barnens bästa för ögonen, utan ett sådant beslut kan ses som närmast barnfientligt.

Med detta sagt är det tveksamt om det som utlovas enligt tjänsteskrivelsen blir till verklighet, utan oro finns snarare till försämringar allteftersom Nacka förtätas. Med en 'lekytefaktor' underlättas beslut som gör att barnets bästa ska komma i främsta rummet.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
